

Colofon

Titel:

E-books, Handboek 2010
Auteur: Michiel Hatzenboer

ISBN: 978-90-79055-06-7

Uitgever

InCT
Postbus 33028
3005 EA Rotterdam
www.inct.nl
uitgever@inct.nl

Vormgeving en opmaak

BeeldinZicht
Schieveenstraat 9
3037 XJ Rotterdam
www.beeldinzicht.nl

Copyright © 2009 InCT, Rotterdam

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system of any nature, or transmitted, in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior written permission of the publisher.

e-*books*

handboek 2010

Inhoud

Over kippen en eieren	8
1 Wat zijn e-books?	15
2 Hardware: de e-readers	23
Het beeldscherm	24
Elektronisch papier	28
Behuizing en functionaliteit	32
Geschiedenis van de echte e-reader	37
Welke e-readers zijn in Nederland op de markt?	41
■ iLiad Book edition	48
■ iLiad 2nd edition	50
■ iRex Digital Reader 1000S	52
■ BeBook one	55
■ BeBook mini	58
■ Cybook Gen3	61
■ Cybook Opus	63
■ COOL-ER classic	66
■ Sony PRS-300	69
■ Sony PRS-600	72
3 Software: de e-book formaten en programma's	77
File format	78
Reading software	79
Creatie software	79
Mobipocket	81
EPUB en Adobe Digital Editions	88
Alternatieven voor Mobipocket en EPUB	94
Multiformat reading software	102

4	<i>Het e-book</i>	109
	Elektronisch p-book	110
	Een nieuw medium	111
	Tijdbalk van het e-book	116
	Het aanbod	117
	■ Mobipocket	118
	■ EPUB	123
	■ PDF	127
	■ HTML	133
	■ MS Reader	134
	■ eReader	134
	■ Multiformat	134
	■ Google Boeken	139
	Uitgeverijen van e-books	141
	De Moviel	145
	De e-paper (elektronische krant)	146
	Het e-magazine (elektronisch tijdschrift)	147
5	<i>Distributie en verkoop</i>	151
	Boekwinkels	152
	Distributiecentrum	156
	Bibliotheken	158

6	<i>Business modellen</i>	161
	Kosten	162
	Verdienmodellen	167
	Betaald	169
	■ Het LI-model	169
	■ De achterlijst en de lange staart	170
	■ Het P+E-model	172
	Gratis	176
7	<i>Bescherming van de auteursrechten</i>	183
	De auteurswet	184
	Gecontroleerde toegang	186
	Echt Digitaal Rechten Management	186
	Zonder beveiliging	188
	Sociaal rechten management (Social DRM)	189
	De prijs van DRM	189
	Auteurscontracten	190
	Licenties	191
8	<i>De productie van e-books</i>	195
	Het maken van de e-books: de creatie software	197
	Het toegankelijk maken en de kopieerbeveiliging (DRM)	205
	Koppelen aan de administratie	209
	Totaaloplossingen	210

9	<i>Het e-book en de maatschappij</i>	215
10	<i>Het e-book in het buitenland</i>	223
	Verenigde Staten	224
	De Amazon Kindl	228
	■ Kindle 2	231
	■ Kindle DX	234
	Het Verre Oosten	237
11	<i>De toekomst</i>	243
	Hardware	245
	De markt voor e-books	249
12	<i>Informatie over het e-book</i>	253
13	<i>Verklarende woordenlijst</i>	259

Over kippen en eieren

Zal het elektronische boek een eeuwige belofte blijven, of komt nu snel de definitieve doorbraak van het e-book? Al sinds de eerste mobiele apparaten voor het lezen van elektronische boeken aan het einde van de vorige eeuw op de markt verschenen wordt die vraag gesteld. De discussie over het e-book wordt sindsdien beheerst door veel kippen en eieren. Die willen we hier allemaal onder de loep nemen, zodat iedereen er zijn voordeel mee kan doen en een bijdrage kan leveren aan de verdere ontwikkeling van dit prachtige medium.

Het elektronische boek heeft een groot aantal voordelen. Het neemt vrijwel geen ruimte in en kan dus makkelijk in enorme hoeveelheden worden meegenomen, de grootte van de letter in de boeken kan door de gebruiker automatisch worden aangepast aan de behoefte, je kunt ze makkelijk thuis of onderweg aanschaffen en ze zijn heel wat milieuvriendelijker dan de papieren tegenvoeter (het p-book). Nieuwe boeken en geactualiseerde edities kunnen door de eenvoudige productie en de razendsnelle distributie in een middag bij de consument liggen.

Doorbraak in 2010

Het lijkt een kwestie van tijd dat het aanschaffen van e-book net zo gewoon wordt als het downloaden van muziek. Komt dan in 2010 eindelijk de grote doorbraak? Er zijn recente ontwikkelingen die de kans daarop een stuk dichterbij brengen. De start van de verkoop van e-books bij Bol.com en de introductie van de e-readers van Sony kunnen een enorme impuls brengen. Ook met dit boek willen wij een bijdrage leveren aan de doorbraak.

Sander van Kempen, met zijn Ebook.nl pionier op het gebied van het Nederlandse elektronische boek, heeft het bij de kip en het ei van het e-book over het gebrek aan beschikbare titels, waardoor de consument nog slechts mondjesmaat elektronische boeken aanschafte. Zolang niet alle bestsellers en de meeste andere boeken als download verkrijgbaar zijn, zal het nog niet storm gaan lopen, is zijn redenering. Het ei ligt in zijn visie bij de uitgevers

om uitgedroefd te worden. De legbatterij is bij veel uitgeverijen al volop in ontwikkeling.

De bescherming van de auteursrechten is voor schrijvers en uitgevers van groot belang. Zolang zij met papieren boeken nog genoeg kunnen verdienen willen zij niet investeren in het nieuwe medium, als zij daarbij het risico lopen dat de boeken net zo makkelijk illegaal verspreid kunnen worden als mp3-bestanden. Zo luidt een andere kip-ei redenering. Steeds betere software komt beschikbaar die het elektronische lezen aantrekkelijk maakt voor de lezer, maar die tegelijkertijd ook een goede bescherming biedt tegen illegaal kopiëren.

Kinderziektes en beperkingen

Bij de producenten van mobiele apparaten voor het lezen van e-books ligt een ander ei om uitgedroefd te worden. Zolang de prijs voor die apparatuur nog niet onder de 100 euro komt en deze e-readers nog allerlei beperkingen vertonen, zal de grote doorbraak nog niet komen, zo luidt een veel gehoorde opvatting. Ook aan dat front wordt hard gewerkt. Apparaten met snellere, grotere beeldschermen in kleur, met mogelijkheden om draadloos boeken te laden zijn in aantocht. Ook prijsverlagingen staan voor de deur.

Ondertussen lopen er ook al heel wat kippen rond in de ren van het e-book. De weerstand tegen het lezen van een beeldscherm neemt steeds verder af. Een groeiend aantal mensen is bereid om een boek te lezen op de mobiele telefoon (zoals de iPhone), een notebook of op een gewone desktop pc. Er zijn ook al enkele heel aardige e-readers in ons land verkrijgbaar, waaronder de geavanceerde producten van ex-Philips dochter iReX uit Eindhoven en de eenvoudige apparaten van Sony en het Nederlandse BeBook. Met de PDF-standaard en Adobe reader heeft eigenlijk vrijwel iedereen al heel aardige software voor e-books beschikbaar. Maar het beproefde Mobipocket en het nieuwe open EPUB-formaat bieden veel mogelijkheden om ook op kleine beeldschermen comfortabel te kunnen lezen.

Ons ei

Het leggen van ons ei – dit handboek – bleek een ontdekkingreis door de wereld van het e-book. Het bijeen brengen van alle informatie was een avontuur, met elke week weer nieuwe ontwikkelingen. Maar ook het uitgeven van het boek zelf was een bijzondere ervaring.

Wij geloven niet dat het e-book het gedrukte boek helemaal van de markt zal drukken. Sommige lezers zullen toch de voorkeur blijven geven aan het papieren boek. Een uitgave als p-book zien we dan ook nog als onontbeerlijk. We zien echter wel grote groeikansen voor het e-book en een boek over dat medium moet dan natuurlijk ook in elektronische vorm verschijnen. We hebben daarom gekozen voor het P+E (Print plus Electronic) business model, dat we in dit boek onder de loep nemen.

Het volgende dilemma was de keuze voor een e-book formaat. We zijn een groot liefhebber van de speciaal voor elektronische boeken ontwikkelde formaten Mobipocket en EPUB. Het verwerken van foto's, grafieken en schema's wil in Mobipocket en EPUB echter nog wel eens problemen opleveren. Het oude PDF-formaat kan door bijna iedereen met Adobe reader worden gelezen, sluit naadloos aan op de productie van het papieren boek en biedt door zijn vaste lay out minder kans op de verkeerde weergave van illustraties. Uiteindelijk hebben we gekozen voor een combinatie van de twee beschikbare formaten via Ebook.nl.

Lage prijs

In de Verenigde Staten, waar het e-book al een positie heeft opgebouwd, groeide de verkoop van e-books in 2008 met bijna 70% tot 113 miljoen dollar. Wij denken dat ook Nederland vroeg of laat gaat volgen. De opmars van de elektronische boeken in de VS is voor een deel toe te schrijven aan de goede verkrijgbaarheid van serieuze e-readers, zoals die van Sony, die daar al enige jaren te koop zijn, en de in Europa nog steeds niet verkrijgbare Kindle, waarmee draadloos boeken van Amazon.com kunnen worden gedownload.

De belangrijkste reden van het succes van de e-books in de VS is echter de lage prijs van de elektronische boeken aldaar. Die liggen er gemiddeld op ongeveer de helft van die van de papieren editie. Een fors lagere prijs voor de